
Αιτιολογική έκθεση

στο σχέδιο τροποποιήσεων του Ν. 2939/2001 (ΦΕΚ 179Α) «Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων –Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.)» και του ΠΔ 99/2008 (ΦΕΚ 154Α) «Συγκρότηση, διάρθρωση και λειτουργία του Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων και Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης και Προμηθειών του Οργανισμού» και άλλες διατάξεις.

I. ΓΕΝΙΚΑ

Οι σύγχρονες προεκτάσεις της άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων καθώς και ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας περιβάλλοντος και ελέγχου της ρύπανσης από απόβλητα δημιουργούν νέους προσανατολισμούς και επιβάλλουν μία περισσότερο εμπειριστατωμένη αντιμετώπιση και τεκμηριωμένη ανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων ρύπανσης από τα απόβλητα. Είναι διαπιστωμένο ότι τα απόβλητα αποτελούν σημαντική πηγή ρύπανσης με συνεχώς αυξανόμενες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, προκαλώντας σπατάλη πόρων. Ωστόσο κατάλληλα σχεδιασμένες πολιτικές διαχείρισης των αποβλήτων μπορούν να συνεισφέρουν τόσο στη διαχείριση των φυσικών πόρων όσο και στην προστασία της ποιότητας του περιβάλλοντος, με πρωταρχικό στόχο την επίτευξη της αιφόρου ανάπτυξης και την μείωση των αερίων του θερμοκηπίου.

Η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε το Νόμο 2939, το 2001. Ο Νόμος διέπεται από τη βασική αρχή της πρόληψης, ενώ η επιβάρυνση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», προσδιορίζεται από το αρχικό στάδιο παραγωγής των πρώτων υλών μέχρι την επεξεργασία, χρήση των προϊόντων και διαχείριση των αποβλήτων.

Με το Νόμο αυτόν καθώς και με τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού Προεδρικών Διαταγμάτων, εφαρμόσθηκε η εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων στη χώρα μας για τα εξής ρεύματα αποβλήτων: Συσκευασίες, Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής, Παλαιά Ελαστικά, Ηλεκτρικές Στήλες, Συσσωρευτές, Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, Απόβλητα Λιπαντικών Ελαίων.

Κατά την εφαρμογή του Νόμου, με την λειτουργία συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, παρουσιάσθηκαν προβλήματα, ενώ ο Οργανισμός (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.) ο οποίος ιδρύθηκε με τον Νόμο δεν έχει λειτουργήσει ακόμη. Με τις τροποποιήσεις του ν. 2939/2001 καθώς και του ΠΔ 99/2008, που προβλέπονται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, απλουστεύονται οι διαδικασίες, δίδεται ερμηνεία σε μερικά ασαφή σημεία του, ενώ παράλληλα ο Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. καθίσταται πιο λειτουργικός.

Άρθρο 1 **Πρότυπα**

Στο άρθρο αυτό σχετικά με την υποχρεωτική εφαρμογή προτύπων για τις συσκευασίες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 του Νόμου 2939/01, προτείνεται η σχετική ΚΥΑ που επιβάλλει την υποχρεωτική εφαρμογή των εν λόγω προτύπων, να συνυπογράφεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, και τον τυχόν εκάστοτε καθ ύλη συναρμόδιο Υπουργό, μετά από εισήγηση του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Άρθρο 2

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι η αποσαφήνιση του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, ουσιώδους σημασίας τόσο για τους υπόχρεους διαχειριστές όσο και το κοινό.

Τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης εξυπηρετούν σκοπό δημοσίου συμφέροντος, οργανώνοντας τις εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης, προκειμένου τα απόβλητα συσκευασιών/ άλλων προϊόντων να συλλεχθούν και εν τέλει αξιοποιηθούν – ανακυκλωθούν. Στο πλείστο των περιπτώσεων η εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων συνεπάγεται κόστος, το οποίο, στα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης, καλύπτουν οι συμμετέχοντες υπόχρεοι διαχειριστές, με την καταβολή χρηματικής εισφοράς η οποία καθορίζεται στον εγκεκριμένο φάκελο των συστημάτων και στη σύμβαση προσχώρησης των διαχειριστών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι, **οι χρηματικές εισφορές και τυχόν άλλα έσοδα των συστημάτων από τις εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης, προορίζονται αποκλειστικά και μόνο για την κάλυψη του κόστους της εναλλακτικής διαχείρισης καθώς και του ποσοστού επί της εν λόγω εισφοράς που αποδίδεται στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.** ως βασικός πόρος αυτού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παρ. 5 της τροποποίησης του Νόμου, ενώ τυχόν κέρδη των συστημάτων δεν διανέμονται στους μετόχους αυτών αλλά δημιουργούνται αποθεματικά προοριζόμενα για την κάλυψη των ζημιών επόμενων χρήσεων.

Επιπλέον στην περίπτωση ανάκλησης της έγκρισης συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης ή λύσης του νομικού προσώπου του συστήματος το ποσό το οποίο τυχόν απομένει μετά την εξόφληση οφειλών προς τρίτους, θα πρέπει να περιέρχεται στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Επίσης με μια επί πλέον διάταξη στο ίδιο άρθρο δίνεται η δυνατότητα στους διαχειριστές συσκευασιών να οργανώνουν νέα ατομικά ή συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης υπό την προϋπόθεση να έχουν προηγουμένως ενταχθεί σε ήδη λειτουργούντα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης, πριν την υποβολή των προβλεπόμενων από τον Νόμο φακέλων με μελέτη ή/και στοιχεία και μέχρι την έγκριση των νέων συστημάτων. Συνεπώς δεν θα εξετάζονται υποβληθέντες φάκελοι συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης εφόσον οι συμμετέχοντες διαχειριστές δεν πληρούν την προϋπόθεση αυτή.

Επίσης με μια νέα διάταξη στο ίδιο άρθρο ο Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. κατά τη διάρκεια της εξαετούς έγκρισης ενός συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης μπορεί να τροποποιήσει τους όρους έγκρισής του, αφού προηγουμένως καταθέσει το Σύστημα τροποποιημένο πλήρη φάκελο. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το Νόμο 2939/01, υπήρχε δυνατότητα για τροποποίηση όρων μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης Π.Ε.Δ. (τριετία).

Άρθρο 3

Με το άρθρο αυτό διευκρινίζεται ότι το πιστοποιητικό εναλλακτικής διαχείρισης (Π.Ε.Δ.) από τον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. (άρθρο 9 του Νόμου 2939/01) χορηγείται στο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών, μετά από τους προβλεπόμενους στο Νόμο 2939/01 ελέγχους και εφόσον διαπιστωθεί ότι έχει εφαρμόσει τις μεθόδους εναλλακτικής διαχείρισης και τηρεί τους όρους έγκρισής του και όχι σε κάθε υπόχρεο διαχειριστή. Η υποχρέωση των διαχειριστών έγκειται στην καταβολή της χρηματικής εισφοράς προς το σύστημα στο οποίο συμμετέχουν, ενώ η εφαρμογή της εναλλακτικής διαχείρισης, που είναι και η ουσία της εν λόγω πιστοποίησης, ελέγχεται μέσω των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης.

Άρθρο 4

Κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 1 της παρούσας εισήγησης που αφορά στην διαδικασία για την υποχρεωτική εφαρμογή προτύπων για τις συσκευασίες, προτείνεται σχετική τροποποίηση και για τα «**άλλα προϊόντα**», σύμφωνα με την οποία η σχετική ΚΥΑ που επιβάλλει την υποχρεωτική εφαρμογή των προτύπων, θα συνυπογράφεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, και τον τυχόν εκάστοτε καθ ύλη συναρμόδιο Υπουργό, μετά από εισήγηση του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Άρθρο 5

Στο άρθρο αυτό αντιμετωπίζεται η ανάγκη καθορισμού των ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για την εναλλακτική διαχείριση των «**άλλων προϊόντων**» να πραγματοποιείται με Κοινές Αποφάσεις των Υπουργών

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας έναντι Προεδρικών Διαταγμάτων που προβλέπονται στο Νόμο. Αυτό γιατί οι όροι και οι προϋποθέσεις αποτελούν ουσιαστικά Τεχνικές Προδιαγραφές.

Κατ' αντιστοιχία με τις συσκευασίες (άρθρο 2 της παρούσας), θεωρείται ουσιώδους σημασίας και αποσαφηνίζεται με την προτεινόμενη τροποποίηση, **ο μη κερδοσκοπικός** χαρακτήρας των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης των «άλλων προϊόντων». Επίσης αποσαφηνίζεται κατ' αντιστοιχία με τις συσκευασίες (άρθρο 3 της παρούσας) ότι το ΠΕΔ χορηγείται στα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και όχι στους διαχειριστές.

Επιπλέον περιλαμβάνεται σχετική πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία στην περίπτωση ανάκλησης της έγκρισης συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης ή λύσης του νομικού προσώπου του συστήματος, το ποσό το οποίο τυχόν απομένει μετά την εξόφληση οφειλών προς τρίτους, θα πρέπει να περιέρχεται στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Άρθρο 6

Με το άρθρο αυτό και σύμφωνα με τα νέα δεδομένα για μια αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, επιβάλλεται η αναπροσαρμογή των κυρώσεων του άρθρου 20 του Νόμου 2939/01.

Άρθρο 7

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αποσκοπούν στη λειτουργικότητα του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π., σύμφωνα άλλωστε και με την πρόθεση του νομοθέτη και την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Συγκεκριμένα η εύρυθμη λειτουργία του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. συνεπάγεται την πλήρωση με τακτικό προσωπικό των οργανικών θέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 7 του ΠΔ 170/2008 (ΦΕΚ Α 228) οι οποίες ανέρχονται σε τριάντα, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι θέσεις του Γενικού Διευθυντή και του Νομικού Συμβούλου (σχέσεις έμμισθης εντολής), προκειμένου να διαρθρωθεί και στελεχωθεί με επάρκεια για την επίτευξη του σκοπού του. Οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 24 του Ν. 2939/01 πόροι του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. δεν επαρκούν για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών και ως εκ τούτου θεωρείται αναγκαία η εξεύρεση άλλων πόρων. Προκειμένου να μην επιβαρυνθεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός, προτείνεται η τροποποίηση του Ν. 2939/2001 ώστε στους πόρους του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. να συμπεριληφθεί **ποσοστό επί των χρηματικών εισφορών** των υπόχρεων προς τα συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης.

Στη βάση των χρηματικών εισφορών κάθε έτους, προβλέπεται **κράτηση υπέρ του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. ποσοστού 3%** επί αυτών για το κάθε σύστημα. Σημειώνεται ότι με βάση υπολογισμού το έτος 2008 και για το σύνολο των χρηματικών εισφορών που καταβλήθηκαν σε όλα τα συστήματα, εξασφαλίζονται τουλάχιστον 2 εκ. € καλύπτοντας το ουσιαστικά το κόστος λειτουργίας του ΕΟΕΔΣΑΠ.

Η θέσπιση του ανωτέρω εσόδου για τον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. εξασφαλίζει την οικονομική βιωσιμότητα και αυτοτέλεια του οργανισμού. Η κάλυψη του κόστους λειτουργίας του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π., ουσιαστικά από έσοδα που προέρχονται από τις δραστηριότητες που επιβλέπει, είναι δίκαιη και επιβεβλημένη δεδομένου ότι η ίδρυση και λειτουργία του οργανισμού αυτού αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των αναγκών που δημιουργούνται από τις δραστηριότητες των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης. Γι' αυτό άλλωστε ο νομοθέτης προδιαγράφει την έναρξη της λειτουργίας του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. εντός εύλογου χρονικού διαστήματος στη διάρκεια του οποίου θα έχουν εγκριθεί και αρχίσει να λειτουργούν συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης.

Είναι επίσης απαραίτητη η διευκόλυνση της απόσπασης, μετάταξης ή μεταφοράς προσωπικού στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π., προκειμένου αφενός να εξασφαλιστεί η επαρκής στελέχωσή του με έμπειρα στελέχη και αφετέρου να μειωθεί το κόστος από προσλήψεις νέου προσωπικού. Επομένως θεωρείται αναγκαίο η διαδικασία απόσπασης, μετάταξης ή μεταφοράς να πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες γενικές και ειδικές διατάξεις.

Επιπλέον, δεδομένου ότι δεν γίνεται αναφορά στο Νόμο 2939/01, καθιερώνεται ο κανονισμός προσωπικού του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. να καταρτίζεται από το ΔΣ του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. και εγκρίνεται με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Επίσης καθορίζονται με ΚΥΑ οι αποδοχές του Γενικού Διευθυντή και του προσωπικού του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π., Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η στελέχωση του φορέα και η απόσπαση στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. των υπαλλήλων που ήδη υπηρετούν στο ΓΕΔΣΑΠ ή άλλες υπηρεσίες γιατί δεν θα μειωθεί ο μισθός τους. Επιπλέον προβλέπεται για το προσωπικό του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. μια ενδεχόμενη ειδική πρόσθετη αμοιβή η οποία δεν θα επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου απαιτεί μια αгаστή συνεργασία μεταξύ Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. και των εγκεκριμένων συστημάτων. Για το λόγο αυτό συστήνεται μη αμειβόμενη επιτροπή η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π. και των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, της οποίας σκοπός είναι η ενημέρωση και μελέτη θεμάτων εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών και άλλων προϊόντων και η υποβολή σχετικών προτάσεων στον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Η ευθύνη του ΔΣ αλλά και ο απαιτούμενος χρόνος που πρέπει να αφιερώσουν τα μέλη του για την αποτελεσματική εφαρμογή του νόμου, καθιστά αναγκαία την καθιέρωση αμοιβής η οποία καθορίζεται με ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Είναι επιβεβλημένη η συμπλήρωση του άρθρου 24 του Ν.2939/01 ως προς τη διαδικασία ανάθεσης μελετών, δεδομένου ότι ο Νόμος δεν εξουσιοδοτεί το ΠΔ που αφορά την συγκρότηση, λειτουργία και οργανωτική διάρθρωση του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π., ώστε να συμπεριλαμβάνεται το θέμα αυτό, με αποτέλεσμα με τον υφιστάμενο Νόμο να καθίσταται αδύνατη η ανάθεση μελετών από τον Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Άρθρο 8

Η παράγραφος 3 του άρθρου 6 καταργείται και οι παράγραφοι 4 και 5 του ίδιου άρθρου αναριθμούνται σε 3 και 4.

Άρθρο 9

ΠΔ 99/2008

Ένα πολυπληθές ΔΣ μπορεί να μην είναι πάντα λειτουργικό. Για τον λόγο αυτό το ΔΣ από δεκαπενταμελές γίνεται εννεαμελές, με την αναγκαία συμμετοχή όλων των απαραίτητων φορέων.

Άλλες διατάξεις

Άρθρο 10

Η μείωση των επιβαρύνσεων για τις υπηρεσίες διαχείρισης απορριμμάτων, αποτελεί οικονομικό κίνητρο προς την κατεύθυνση της αύξησης των προσπαθειών ανακύκλωσης. Δεν υπάρχει μέχρι στιγμής στην Ελλάδα εφαρμοζόμενη συσχέτιση μεταξύ παραγόμενων αποβλήτων και τελών (εκτός ελαχιστότατων εξαιρέσεων). Για παράδειγμα, οι Δήμοι της Αττικής, για την τελική διάθεση, καταβάλλουν το 6% των τακτικών τους εσόδων του προ-προηγούμενου έτους, ανεξαρτήτως ποσότητας αποβλήτων. Εφαρμογή τιμολόγησης βάσει ζυγολογίων θα εισάγει σημαντικά οικονομικά κίνητρα για αύξηση της ανακύκλωσης.

Η συμβολή των ΟΤΑ είναι καθοριστική για την αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου. Επίσης, με την εφαρμογή των προγραμμάτων διαλογής στην πηγή, δεδομένου ότι ουσιαστικά η συλλογή και μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών πραγματοποιείται από τους ΟΤΑ, επιβαρύνονται οικονομικά και για τον λόγο αυτό επιδοτούνται, προσωρινώς τουλάχιστον, από τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης. Προκειμένου να εφαρμοσθεί η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να δοθούν οικονομικά κίνητρα στους ΟΤΑ για την περαιτέρω προώθηση της ανακύκλωσης – αξιοποίησης των αποβλήτων τους με παράλληλη μείωση των αποβλήτων που οδηγούνται προς διάθεση, καθώς και για τον εξορθολογισμό

της διαδικασίας αποκομιδής των απορριμμάτων, η χρέωση τους από τους ΦΟ.Δ.Σ.Α. σε ότι αφορά το κόστος τελικής διάθεσης (π.χ. υγειονομική ταφή), πρέπει να είναι ανάλογη της ποσότητας των αποβλήτων που οδηγούνται προς διάθεση, δηλαδή σε €/τόνο απορριμμάτων.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ &
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΛΟΥΚΙΑ ΚΑΤΣΕΛΗ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ &
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΑΤΖΕΛΗ